

L'ICO esdevé el referent mundial de l'OMS en el virus del papil·loma i el càncer de coll d'úter

L'Institut Català d'Oncologia ha estat l'escollit per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) per acollir la seu del Centre OMS/ICO d'informació sobre virus del papil·loma humà (VPH) i càncer de coll d'úter. L'ICO esdevé així el referent mundial de l'OMS en la matèria. Les oficines estan ubicades al Parc Sanitari Duran i Reynals, on té una seu l'ICO.

El centre ha estat possible gràcies a una beca de la Fundació Bill i Melinda Gates, tot i que l'ICO assumeix bona part de la despesa de personal i equipament.

La presentació del centre es va fer el 4 de desembre a l'Institut d'Estudis Catalans i va comptar amb la presència

de Teresa Aguado, responsable del Departament d'Investigació i Desenvolupament de Vacunes de l'OMS; Antoni Plasència, director general de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya; Salvador Giner, president de l'Institut d'Estudis Catalans; i Joaquim Esperalba, Ramon López, Xavier Bosch i Xavier Castellsagué, de l'ICO.

Què és el centre?

El VPH Information Centre és el responsable de recopilar, analitzar i distribuir tota la informació que es genera arreu del món sobre el virus del papil·loma humà i el càncer de

coll d'úter. Mitjançant una pàgina web interactiva (<http://www.who.int/hpvcentre/en>) es presenten dades mundials sobre la prevalença, incidència i mortalitat per càncer de coll d'úter, i la prevalença i la distribució d'infeccions per tipus específics del VPH tant en dones amb càncer de coll d'úter com en dones de la població general. Actualment el VPH Information Centre ofereix dades estadístiques per 193 països i els cinc continents.

El centre també produeix monografies. Se n'ha publicat una sobre l'epidemiologia i la història natural del VPH i del càncer de coll d'úter i sobre estratègies preventives com les vacunes VPH i els programes de cribatge, i una altra sobre les dades epidemiològiques sobre càncer de cèrvix i VPH per 193 països i 5 regions mundials de què es disposa actualment.

Joaquim Esperalba, Salvador Giner, Antoni Plasència, Ramon López, Teresa Aguado i Xavier Bosch a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans

Es lliuren les acreditacions als Hospitals sense Fum Badalona i Girona estan a la categoria membre i l'Hospitalet a l'argent

Antoni Plasència, director general de Salut Pública del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, va presidir l'acte de lliurament de les acreditacions als Hospitals sense Fum que es va celebrar el 26 de novembre a la seu del Departament de Salut. Badalona i Girona estan a la categoria membre i l'Hospitalet a la d'argent.

L'acte, organitzat per la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum (XCHsF), coordinada i promoguda per l'ICO, reconeix la tasca de 46 centres en la promoció de les polítiques actives per al control del tabaquisme en l'àmbit hospitalari.

L'objectiu de la Xarxa és assegurar un ambient sense fum, formar als professionals sanitaris sobre el problema del

tabaquisme, activar programes de cessació tabàquica i promoció d'activitats sense tabac. Anualment es fa una avaluació de la implantació de les mesures per al control del tabaquisme. Segons el grau de compliment d'aquestes mesures s'estableixen 4 categories: membre, bronze, argent i or. En l'edició de 2007 s'han acreditat 46 centres: 11 han assolit el nivell d'argent, 26 el de bronze i 9 el de membre. Cap centre ha arribat a la categoria d'or, la més exigent.

Representants dels centres de la XCHsF van recollir l'acreditació corresponent a la seu del Departament de Salut. Dària Rubio, directora de Cures i Processos, va ser la representant de l'ICO a l'acte

Es confirma l'efecte nociu del fum ambiental del tabac

Un estudi elaborat per investigadors de l'Agència de Salut Pública de Barcelona i l'ICO, entre d'altres institucions, avalua per primera vegada les morts atribuïbles a l'exposició al fum ambiental del tabac (FAT) a l'Estat espanyol. Segons el treball, que s'ha publicat a la revista **Tobacco Control**, el FAT és responsable de la mort de com a mínim 1.228 persones l'any (820 dones i 408 homes). La gran majoria de morts, 1.119, són per problemes cardiovasculars, i una minoria, 109, per càncer de pulmó.

L'estudi s'ha fet des d'una perspectiva molt conservadora, ja que només s'han inclòs persones que mai no han fumat, l'exposició a casa i a la feina (no als espais d'oci) i per dos tipus de malalties, les cardiovasculars i el càncer de pulmó.

Segons els investigadors, si s'incloués l'exposició al FAT en temps d'oci, la mortalitat podria arribar fins a un mínim de 2.870 defuncions anuals. No obstant això, s'espera que amb la vigent llei enfront del tabaquisme s'experimenti una reducció en el futur de la mortalitat per exposició al fum ambiental del tabac.

Un nou marcador per predir el rebuig en trasplantaments

Si la sang d'un trasplantat de ronyó té cèl·lules del donant, el risc de rebuig a mig termini és molt menor. Aquesta és la principal conclusió d'un estudi dirigit per investigadors de l'ICO, amb la col·laboració del Servei de Nefrologia de l'Hospital de Bellvitge, que s'ha publicat a la revista **Transplantation**.

El treball conclou que el 4,9% dels receptors d'un ronyó que tenen cèl·lules del donant a la sang fan rebuig als 4 anys, al costat del 35,6% en els pacients que no tenen aquestes cèl·lules. Els científics han obtingut aquests resultats després d'analitzar 84 pacients trasplantats als quals se'ls va extreure sang abans i 2, 6, 12 i 18 mesos després del trasplantament.

En un futur, la possibilitat de detectar poc després del trasplantament cèl·lules del donant en la sang del receptor permetrà classificar els pacients segons el risc de desenvolupar rebuig. Així es podran personalitzar els tractaments i reduir la immunosupressió als malalts que tenen poc risc i augmentar el control i seguiment d'aquells amb més probabilitats de generar rebuig.

Josep Maria Pujal és el primer signant de l'estudi

Roses Contra el Càncer finança un projecte de l'ICO Girona

La Fundació Roses Contra el Càncer finançarà un projecte de recerca que es desenvoluparà a l'ICO Girona sobre la forma més agressiva del càncer de mama i del tipus hereditari.

La Fundació organitza anualment un concert benèfic per Nadal i destina els diners recollits a la recerca que es fa a l'ICO Girona. Des del 2004 ja n'ha donat més de 100.000 euros. De fet, la primera donació, de 50.000 euros, que es va fer l'any 2003, va facilitar la creació del primer laboratori de recerca oncològica de les comarques gironines, ubicat a l'Hospital Josep Trueta.

El projecte finançat, dirigit per Joan Brunet i Javier Menéndez, estudiarà les alteracions en el metabolisme de les cèl·lules per millorar la prevenció i el tractament de dos tipus especialment agressius de càncer de mama.

Carles Coll, Javier Menéndez, Sílvia Danés, Joan Brunet, Josep Maria Vilà i Gabriel Capellà a la presentació del projecte al centre ICO Girona

Es consolida la investigació en cures pal·liatives

El Servei de Cures Pal·liatives de l'ICO l'Hospitalet ha estat acceptat com Grup Clínic Associat a la Xarxa Temàtica d'Investigació Cooperativa en Càncer. A més, ha aconseguit l'atorgament de tres projectes de recerca que s'iniciaran en breu:

- 1- Resultats clínics i organitzatius dels equips de suport hospitalari de cures pal·liatives a Espanya.** Coordinat per l'ICO, és un estudi multicèntric de tot l'Estat, que descriurà les característiques dels pacients oncològics avançats i els resultats de l'atenció pal·liativa des del punt de vista clínic i d'organització dels serveis.
- 2- Dolor crònic en pacients oncològics adults a Catalunya.** Finançat per la Fundació La Marató de TV3, establirà la prevalença i etiologia del dolor oncològic crònic a Catalunya, els tractaments utilitzats, l'adequació i el grau de satisfacció. Inclou pacients tractats en qualsevol centre de Catalunya amb cures pal·liatives.
- 3- Millors pràctiques en cures pal·liatives a Europa.** Amb el finançament de la Comissió Europea, es pretén descriure mitjançant una revisió bibliogràfica, treball de camp i consens d'experts, els indicadors que permetin determinar la millor pràctica en cures pal·liatives. Hi participen set països europeus: Bèlgica, Holanda, Alemanya, França, Regne Unit, Polònia i Espanya.

Formació continuada

Els treballadors de l'ICO poden cursar mòduls independents dels mestratges i postgraus impartits per la Unitat de Formació i Docència. Pel que fa al primer trimestre del 2008, la 6a edició del Mestratge en cures pal·liatives, i el Mestratge en atenció familiar i social obren la matrícula per als cursos següents:

- Instruments d'avaluació de símptomes
- Control de símptomes
- Grup familiar: unitat de tractament

Altres cursos:

- Curs bàsic d'infermeria oncològica
- Curs bàsic de cures pal·liatives
- Metodologia, disseny i desenvolupament d'assaigs clínics
- Els organitzats per la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum:
 - Bases motivacionals per ajudar a deixar de fumar
 - Taller de consell mínim per a la prevenció i el control del tabaquisme
 - Curs d'abordatge grupal a l'atenció al tabaquisme

[+] Tota l'oferta formativa a IConet > Formació i docència

Persones

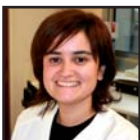
Ferran Garcia Carmona s'acaba d'incorporar a l'ICO com a director corporatiu de gestió. Com a tal, és el responsable de les àrees d'economia i finances, de compres i de direcció administrativa dels tres centres. Ferran Garcia és metge de família, ha cursat el mestratge en economia de la salut de la Universitat Pompeu Fabra, i de gestió hospitalària per ESADE, i ha desenvolupat la seva carrera com a gestor al Catsalut.

Xavier Garcia del Muro, del Servei d'Oncologia Mèdica de l'ICO l'Hospitalet, ha estat reelegit president del Grup Espanyol d'Investigació en Sarcomes.

Carlos Alberto González, del Servei d'Epidemiologia i Registre del Càncer, ha rebut el premi Carles Martí Henneberg a la trajectòria científica que concedeix l'Institut Danone.

Cristina Santos, del Laboratori de Recerca Traslacional, ha rebut un accésit en la XVII Beca Mutual Mèdica, per un estudi sobre càncer colorectal.

El temps i la memòria en la ciència contemporània és el títol de la conferència que va fer el físic i poeta David Jou el 20 de novembre a l'ICO l'Hospitalet.

David Jou

Incendi a l'Hospital Germans Trias i Pujol

El 12 de desembre es va produir un incendi a l'Hospital Germans Trias i Pujol, on hi ha la seu de l'ICO Badalona. El Servei d'Oncologia Radioteràpica, molt a prop de l'origen del foc, no es va veure malmès. El fum va afectar especialment la planta àtic, on hi ha la unitat d'hospitalització d'Oncologia Mèdica, Oncologia Radioteràpica, Cures Pal·liatives, Hematologia i la Unitat de Trasplantament de Progenitors Hematopoètics (UTPH).

El dia de l'incendi es van interrompre els tractaments. No obstant això, a les 24 hores els tractaments programats estaven realitzats gràcies a l'esforç dels professionals. El foc va fer que s'haguessin de traslladar els malalts de la UTPH: dos van anar al centre de l'ICO a Hospitalet, dos a l'Hospital Clínic i un al de la Vall d'Hebron. Així mateix, 9 professionals de l'ICO van ser traslladats al Clínic per avaluar-ne els efectes de la inhalació de fum. La UTPH no ha tornat a funcionar fins el 29 de desembre.

Breus

Congressos i jornades. El Servei d'Epidemiologia i Registre del Càncer ha organitzat la Jornada Internacional sobre VPH i Càncer, feta a l'auditori Winterthur de Barcelona. Rafael Rosell, de l'ICO Badalona, ha estat el màxim responsable del VII Congrés Internacional sobre Càncer de Pulmó celebrat també a Barcelona. L'ICO ha participat en la jornada sobre hipòxia, angiogènesi i càncer de la Secció de Biologia Molecular de la Societat Catalana de Biologia, i en el XIX Congrés Anual de l'Associació Espanyola de Patologia Cervical i Colposcopia, celebrat a Oviedo. [+] [intranet](#)

Té ideologia la ciència? Gabriel Capellà, director de Recerca de l'ICO va debatre amb Miquel Porta, de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM), i Antoni Roca Rosell, de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), sobre la ideologia de la ciència en un cafè científic organitzat per l'Institut de Cultura de Barcelona. El col·loqui es va celebrar el 18 de desembre a la Biblioteca Sagrada Família, a Barcelona.

Nou protocol en metastàsis òssies. S'ha publicat el protocol d'actuació en les metastàsis òssies de l'ICO l'Hospitalet. Ha estat elaborat per professionals de diferents serveis de l'ICO, l'Hospital de Bellvitge i l'Institut de Diagnòstic per a la Imatge. [+] [intranet](#)

Celebració de les festes de Nadal. Enguany es van organitzar tres aperitius, un a cada centre, durant els quals es va sortejar un viatge a Florència per a dues persones. Les dues guanyadores: Marta Vallbona (Girona) i Francisca Ortega (L'Hospitalet). En el cas de Badalona, l'aperitiu es va ajornar per l'incendi a l'Hospital Germans Trias i Pujol.

“El meu objectiu és millorar la qualitat de vida dels malalts”

Àngels Pera Jambrina,
Fisioterapeuta

Nascuda l'any 1975 a Barcelona, Àngels Pera és la gran de dos germans. Dubtant entre infermeria i fisioteràpia, finalment es va decidir per aquesta última, que va cursar a l'Escola Universitària d'Infermeria i Fisioteràpia Blanquerna, adscrita a la Universitat Ramon Llull. Des de l'any 1997 és la fisioterapeuta de l'ICO l'Hospitalet, on ja ha tractat més de 3.000 pacients oncohematològics.

Per què vas fer fisioteràpia?

Sempre m'havia atret el tracte amb els malalts; en part per tradició familiar, ja que vaig créixer en un entorn de metges i infermeres. Tot i que la meua família preferia que no seguís la branca sanitària –vaig estar a punt de cursar una enginyeria– tenia clar que volia fer infermeria o fisioteràpia i al final em vaig decidir per aquesta última.

Quina va ser la teua primera feina?

L'any 1996, quan vaig acabar la carrera, vaig posar-me a fer fisioteràpia a domicili, en una zona del barri del Carmel, de Barcelona. La recordo com una feina força dura, perquè estàs tot sol recorrent els domicilis dels pacients. En general es treballa amb gent gran i malalts crònics, persones que necessiten fisioteràpia però no es poden desplaçar a fer-la de manera ambulatoria.

Com vas arribar a l'ICO?

Durant la carrera vaig tenir l'oportunitat de fer pràctiques amb malalts oncològics de l'Hospital de Sant Pau, una cosa poc usual ja que en els estudis de fisioteràpia es tenen poc en compte els malalts de càncer. L'any 1997 es va crear una plaça de fisioterapeuta a l'ICO –fins llavors eren els fisioterapeutes de l'Hospital de Bellvitge els que es desplaçaven al Parc Sanitari Duran i Reynals per tractar els malalts– i m'hi vaig presentar. Ara porto més de deu anys i 3.000 pacients tractats.

Quina és la funció d'un fisioterapeuta en un centre monogràfic de càncer?

La meua missió no és lluitar contra el càncer sinó contra els dèficits, incapacitats i minusvalies que provoquen la malaltia i, de vegades, els tractaments. Mentre que la tasca dels metges se centra més en la supervivència, la meua principal preocupació és millorar la qualitat de vida del malalt, tant si s'aconsegueix controlar el càncer com si no.

Quines necessitats especials tenen els malalts de càncer?

Molt diverses. Sovint es classifica la fisioteràpia en tres grans grups: traumatològica, neurològica i respiratòria; doncs, el pacient oncològic les pot incloure totes. Pot presentar dèficits de mobilitat per l'allitament, per exemple, o afectació del

sistema nerviós i el respiratori. De fet, cada pacient de càncer pot ser molt diferent dels altres.

I, per tant, la teua actuació també varia segons el malalt.

Sí. Un nombre important de pacients presenten problemes de l'aparell locomotor i tenen dificultats de mobilitat. En aquests casos, fem exercicis perquè recuperin la força muscular i puguin, per exemple, tornar a caminar. Un altre grup de malalts són els que tenen afectat el sistema nerviós, perquè el tumor està localitzat al cervell o a la columna vertebral. Això pot provocar plègies o parèsies, problemes de coordinació, d'equilibri, atàxies... La meua feina aquí és que el pacient recuperi el màxim de capacitats i d'autonomia personal.

També hi ha els pacients amb afectació del sistema respiratori...

En aquests casos se'ls ajuda a una millor expectoració o es fan exercicis per millorar la ventilació. En pacients que se'ls ha extirpat part d'un pulmó, per exemple, se'ls fa fisioteràpia respiratòria per millorar les capacitats de l'altre pulmó i que puguin seguir una vida el més normal possible. En definitiva, a tots els pacients es busca el mateix: millorar la qualitat de vida procurant recuperar l'autonomia.

“Quan una persona pateix una lesió medul·lar, els metges de seguida pensen en la fisioteràpia perquè recuperi certes capacitats. En el cas del càncer això no és tan evident, no pensen que pot ser útil”

Creus que és prou coneguda i està prou reconeguda la fisioteràpia en oncologia?

Crec que no. Per un cantó, en els estudis de fisioteràpia pràcticament no es tracta la temàtica dels pacients oncològics; és un àmbit que els fisioterapeutes desconeixen bastant. Per l'altra, molts oncòlegs no tenen en compte que la fisioteràpia pot ser d'ajuda per als seus pacients. Quan una persona pateix una lesió medul·lar per un accident, els metges de seguida pensen en la fisioteràpia perquè recuperi certes capacitats. En el cas del càncer això no és tan evident, no pensen que pot ser útil.

I els pacients i familiars, valoren la teua feina?

Sí. Per a un malalt que no pot sortir del llit, recuperar la força per poder anar al lavabo sense necessitat d'ajuda suposa una millora molt important. Molts pacients, quan reingressen, demanen tornar a disposar del servei. Podria dir que la gent que tracta amb la Unitat de Fisioteràpia en reconeix la utilitat. El problema és que és una activitat molt desconeguda per qui no hi ha estat en contacte.

I per acabar, a què dediques el teu temps lliure?

M'agrada reunir-me amb els meus amics. Sovint ens trobem els dissabtes al vespre, juguem a jocs de taula, a cartes i després anem al cinema o a ballar salsa.